

STOCKHOLM - KAPTENSGATAN 6

TELEFON 67 05 00

Rapport nr 452.

2.2.1944.

TYSKLAND BESEGRAS EJ MED BOMBTERRORE.HEMMAFRONTENS KRIGSMORAL AVSEVÄRT ÖKAD.

Bland Berlins befolkning cirkulerar för närvarande följande vits: Har Ni hört talas om det nya regeringsrådet i propagandaministeriet? Det är luftmarskalken sir Arthur Harris. På order av dr Goebbels har han övertagit ledningen av "ministeriet för folkupplysning genom bomber".

Denna vits träffar huvudet på spiken. Sedan den engelska luftterrorn började, ha de tyska organ, som syssla med att upplysa befolkningen om syftet med kriget och fiendens krigsmål, så att säga blivit brödlösa. Den tyska storstadskvarteren, som på mornarna hastar till sitt arbete genom bostadskvarterens ruinfält, och som på kvällarna försöker hinna hem för att försvara sitt hus, innan flyglarm givits, vet vad det numera är fråga om. Han vet, att kriget inte är någon angelägenhet för generaler och soldater någonstans i öster, i Italien eller vid atlantvallen, utan att kriget är en angelägenhet, som först och sist gäller honom och hans liv eller död. Det är en naturlag, att endast den försvarar sitt liv, som känner sig hotad till livet. I detta läge har man nu kommit i Tyskland. Luftterrorn har gjort kriget så totalt, att det lika mycket berör åldringar, kvinnor och barn som de vid fronten kämpande soldaterna. Hemmafrontens krigsmoral har inte sjunkit genom luftterrorn utan tvärtom avsevärt ökats.

Den engelska propagandan bemödar sig om att på alla möjliga sätt utnyttja de senaste terrorangreppen mot Berlin. Sålunda får man veta, att angreppet natten till i söndags var det fjortonde storangreppet sedan "slaget om Berlin" började, att mer än 5000 ton bomber fällts mot Berlin under de senaste tre angreppen och 21.000 ton sedan den 18 november. Det påstås, att mer än 50% av Berlin förstörts, och att detta förstörelsearbete enligt luftmarskalk Harris, de engelska terrorbombarnas chef, skall följas av förintandet av ytterligare fyrtio städer av betydelse för de tyska krigsansträngningarna. Å andra sidan har den engelska propagandan upphört att påstå, att angreppen gälla militära mål. Numera konstateras utan skamkänsla, att bomberna gälla affärs- och bostadskvarter i rikshuvudstaden. Slutligen talas om en "blå bok om bombskadorna i Tyskland", som den engelska regeringen ämnar överlämna till Roosevelt och Stalin för att informera dem om "framgångarna vid bombflygets nattoffensiver mot Tyskland".

Avsikten med denna propaganda är fullt klar. Det är i huvudsak tre mål som åsyftas:

1. England önskar bevisa för sina förbundna, att den engelska luftterrorn mot Tyskland är ett viktigt och avgörande bidrag till de gemensamma krigsansträngningarna.
2. Det engelska folket skall bibringas det intrycket, att luftkriget mot Tyskland är av så avgörande betydelse, att invasionsstrupperna förhållandevis lätt och med obetydliga offer skola kunna skörda segrans frukter.

3. Invasionstrupperna och särskilt de på de brittiska öarna stationerade amerikanska trupperna, som utgöra 73% av invasionsarmén och följaktligen skola få betala 73% av invasionens blodsoffer, skola få mod genom de överdrivna rapporterna om framgångarna vid de engelska luftoffensiverna.

En dylik propagandas svaghet ligger i att önskan är tankens fader. Det återstår alltså att besvara det brittiska argumentet, att luftoffensiven förkortar kriget med motargument. Det lönar inte mödan att bekräfta eller dementera den engelska propagandas uppgifter om förstörelsen, ty därigenom skulle man ge fienden just de uppgifter han saknar och som han inte kan få ens genom aldrig så noggrann flygspaning. Europas hjärta, Berlin, kommer aldrig att upphöra att slå. Ju värre skadade lemmarna bli, desto starkare slår hjärtat. "Slaget om Berlin" är sedan länge "undret i Berlin". Detta unders storslagenhet växer med angreppens styrka och kan lika litet utplånas genom 400 bomber i timmen som genom 800 bomber på en halvtimme.

+ + +

BULGARIENS GRÄNSER SKOLA FÖRSVARAS.

Vid den bulgariska sobranjans avslutnings-sammanträde talade

professor Zankoff om Bulgariens utrikespolitik och förklarade att Bulgarien efter freden i Neuilly fört en freds- och fördragspolitik. Men denna politik har inte medfört några nämnvärda framgångar, emedan Bulgarien alltid betraktats med misstro av dem, med vilka landet velat leva i fred. Zankoff betonade, att den enda möjligheten för Bulgarien är att försvara ett enat Bulgariens gränser.

+ + +

ENGLANDS NATIVITETSPROBLEM VARSJAR OM KATASTROF.

Den engelska tidskriften *United Empire* behandlar i en artikel de sjunkande

de födelsesiffrorna och Englands hotande "förgubbing". Denna tendens gör sig märkbar inte bara i själva England utan i hela imperiet. Man kan befara, att den engelska rasen dör ut, eller att endast ett försvinnande fåtal av befolkningen i imperiet kommer att utgöras av engelsmän. Om utvecklingen fortsätter som hittills, kommer det om hundra år endast att finnas hälften så många engelsmän som nu, medan den indiska och afrikanska befolkningen ökat oerhört. I Kanada äro födelsesiffrorna mindre bland engelsmännen än bland fransmän, tyskar och skandinaver. När den engelska pressen år 1942 tillkännagav att födelsekurvan stigit avsevärt jämfört med 1941, förteg den, hur stor del av dessa födelsesiffror, som kom på Kanada och med Kanada närbesläktade nationer. Det är särskilt oroande att även kvaliteten minskar med kvantiteten. I de socialt bättre lottade familjerna komma färre barn till världen än i de lägre befolkningsskikten, vilka inte äro i stånd att ge barnen den rätta vården. Antalet psykiskt undermåliga barn är förfärande stort. På grund av bristerna i ungdomsvården har ungdomsbrottsligheten tagit en förfärande omfattning. Så t.ex. kunde man år 1941 i Bristol konstatera en ökning med 600%. Om ingenting göres för att avhjälpa dessa brister går England sin undergång till mötes.

+ + +

SVART "AUSTRALIEN-DAG" FÖR IMPERIET.

D a i l y E x p r e s s
skriver, att "Austra-
lien-dagen" i Austra-

lien, då man officiellt firade den första engelsmannens ankomst till vår yngsta kontinent, blev en svart dag för den engelska imperieiden. Sidneys hela trafiknät var denna festdag ur funktion, på grund av att 7000 arbetare strejkade som protest mot de allmänna arbetsförhållandena. Samtidigt fortsatte strejken vid de 21 kolgruvorna i Nya Sydwalet, där arbetarna kräva höjda kötttransoner.

+ + +

"BEFRIARNA" SKAPA NÖD OCH KAOS I ALGER.

Luc Simon publicerar
i J e s u i s p a r-
t o u t, en skildring

av förhållandena i Alger efter den engelsk-amerikanska landstigningen. Denne fransman, som varken är journalist eller politiker, fann, att atmosfären i Alger är fruktansvärd. Han fick det intrycket att människorna leva i ett konstant paniktillstånd, och att ockupationstruppernas uppträdande är anledningen härtill. När man såg dem, skulle man kunna tro, att de voro sammansatta uteslutande av folk från fängelser och sinnessjukhus. Varje slags militär eller civil ledning saknades i staden. De amerikanska soldaterna uppträdde oftast berusade och ställde till bråk och oreda. Efter klockan 5 på eftermiddagen var det faktiskt farligt för stadens invånare att ge sig ut på gatorna. Slagsmål hörde till ordningen för dagen. Det hände ofta att soldater trängde in i privathus. Militärpolisen ingrep endast, när den måste ta hand om redlöst berusade soldater. Befolkningens missnöje tog sig ofta uttryck i demonstrationer, som emellertid med ytterst brutala medel stopades av de allierade. De som ville återvända till Frankrike betraktades med största misstro. Civilbefolkningens livsmedelsransoner voro ytterst knappa. Man fick dagligen 300 gram bröd, vilket emellertid oftast var oätbart. Varje månad fick befolkningen 500 gram socker, 50 gram kaffe, 500 gram torkade grönsaker och 2 kilogram mekaroner. Emellanåt utdelades litet kött, men aldrig korv, skinka, smör, ost, marmelad eller fisk.

Fransmännen i Alger komma mycket väl ihåg alla de fagra löften "befriarna" gävo dem, men inget enda av dessa löften har infriats. Alla Algers invånare medge öppet, att tillståndet i Nordafrika var betydligt bättre under Vichy-regimen än nu.

+ + +

ALLIERAT INBÖRDESKRIG OM GULDET.

Enligt vad N e w s
C h r o n i c l e
meddelar, har USA:s

finansminister Morgenthau satt sig i förbindelse med makthavarna i Moskva, emedan han inte kunnat komma överens med den engelska regeringen om världsvalutan efter kriget. Vicepresidenten i ryska riksbanken, Tschetschulin, skall enligt tidningen inom den närmaste tiden resa till Washington. Det har kommit till en död punkt i valutaförhandlingarna mellan Washington och London, emedan England inte vill avstå från Keynes-planen till förmån för White-planen. Nu hoppas man, att sovjetregeringen, som också vill återgå till guldmyntfoten, skall hjälpa amerikanerna mot engelsmännen, skriver tidningen.

+ + +

- 4 -

SOVJET STÖDER USA I VALUTAFRÅGAN?

Harry White i amerikanska finansministeriet har förklarat att

Sovjetunionen visat livligt intresse för det amerikanska förslaget om en internationell valutastabilisering enligt vad han kunnat konstatera efter en första konferens med en fem man stark rysk finansdelegation, som kommit till Amerika för att diskutera valutafrågor. White förklarade, att denna konferens utgjorde inledningen till omfattande diskussioner under de närmsta veckorna. Tschetschulin, den ryska riksbankens vicepresident, lär vara välvilligt inställd till planen på en internationell guldmyntfot.

+ + +

AMERIKANSKA OLJETRUSTEN PLANERAR
VÄRLDSHEGEMONI.

New York Times har publicerat en rad sensationella detaljer om Förenta staternas

oljeimperialism i Mellersta Östern. Bl.a. planeras byggandet av ett oljeledningsnät från Persiska viken till Medelhavet och byggandet av ett flertal raffinaderier för en kostnad av åtskilliga hundra miljoner dollar. Byggandet av dessa raffinaderier skall påbörjas snarast möjligt, trots att det här är fråga om ett projekt för ökande av oljeleveranserna efter kriget. Ett flertal amerikanska oljebolag har skaffat sig koncessioner litet här och var, bl.a. i Irak. Standard Oil of Texas och Gulf Oil Corporation har koncessioner i Saudarabien, Koweit och Bahrein. Hur det i juli i fjol startade bolaget Petrol Reserve Corporation, vid vars tillkomst Harold Ickes och Harry Hopkins spelade en avgörande roll, kommer att ställa sig är ännu icke klart. Alla raffinaderier, som tillverka flygbensin, finnas i Bahrein. Under de senaste månaderna ha de försökt köpa 40% av de ovannämnda amerikanska oljebolagens koncessioner i Saudarabien, Koweit och Bahrein.

Enligt New York Times planeras även byggandet av oljeraffinaderier i Haifa och Alexandria med en sammanlagd dagskapacitet på 600.000 fat. Anläggningarna i Alexandria skall erhålla råoljan genom en rörledning på 1.500 engelska mil från Ostar i Saudarabien, och dessutom planeras även en rörledning från Damman. En rörledning från Åbadan till Haifa, en sträcka på 900 engelska mil, skall även komma till stånd och en tredje rörledning på 630 engelska mil skall gå från Kirkuk i Irak till Haifa. Slutligen planerar man i år nya borrhningar efter olja på sextio ställen enbart i Saudarabien och därefter på tio ställen om året, varigenom oljeledningarna till Alexandria beräknas kunna utnyttjas till hela sin kapacitet.

+ + +

SOVJET ÄR EUROPAS STORA FARA.

Sovjetunionens proklamerade "utrikespolitiska decentralisering"

har blåst nytt liv i den schweiziska pressens utläggningar om sovjetpolitikens verkliga mål. Journal de Genève's chefredaktör skriver bl.a.:

"De åtgärder, som föreslagits av det kommunistiska partiet, belysa på ett lärorikt sätt de ryska målen. Den polska krisen belyser bjärt det östeuropeiska problemet och det sätt

varpå Stalin tänker lösa det: I samförstånd med de allierade, om det visar sig möjligt, eller i motsättning mot dem, om situationen så kräver. Hur paradoxalt det än kan förefalla, är man i Moskva rädd för att till grannar ha småstater, som kunna vara fientligt inställda."

Under rubriken "Inga illusioner om Sovjetunionen" skriver L i b e r t é: "Sovjetunionen är ett land, där den allmänna opinionen inte spelar någon som helst roll. Opinionsen tillverkas och dikteras av regimen. Och demokratierna låta ofelbart lura sig härav. Från ryska källor får man endast veta den av ledningen dikterade inställningen och om det som händer ute i världen känna ryssarna endast till vad den stränga censuren släpper igenom. Stalin är ingen känslomänniska, han är realist ända till cynism. Det skoningslösa nedslaktandet av 300.000 motståndare, deporteringen till tvångsarbetsläger av 15 miljoner misstänkta är bevis nog, men även andra fakta tillkomma:

Den ryske diktatorns taktik mot Polen bevisar, att han är oryggligt besluten att trots alla de engelsk-amerikanska allierades bevekande böner sovjetrisera detta land. Detsamma gäller om Jugoslavien och de Baltiska staterna. Inte heller Finlands framtid är tryggad. Det är obestridligt att även ledande allierade kretsar gjort sig vissa illusioner om den sovjetryska vänskapen, men att de nu vakna upp till den trista verkligheten. I de nu inträffade händelsernas ljus visar det sig, att ett gemensamt engelskt-amerikanskt-ryskt organiserande av efterkrigsvärlden endast är ett hjärnspöke. De båda parternas principiella uppfattningar äro fullständigt oförenliga. Endast genom att totalt nonchalera detta faktum har man kunnat enrollera Sovjetunionen under demokratiernas banér. Den hör absolut inte dit. Lenin är uppfinnaren av och Stalin har halsstarrigt fasthållit vid det totalitära tyrannisystemet med ett enda parti, varur de flesta andra diktaturer under de senaste tjugo åren framsprungit. Det är fullkomligt vansinnigt att påstå, att man av denna autokrat kan göra en frihetens riddare. Det hämnar sig alltid när man våldför sig på fakta. Detta kan redan nu konstateras beträffande Sovjetunionen. Just nu börjar detta våldförande att hämnas sig."

I B a s l e r N a c h r i c h t e n s kommentar är man inne på samma tema. Det heter bl.a.: "I varje fall visar Ryssland för närvarande en betänklig trängtan västerut. De Baltiska staterna skola uppslukas, Kreml har ingått ett fördrag med tjeckerna och endast den politiska frågan återstår att lösa. Den hållning Ryssland intar gentemot Polen visar, att saken är allvarlig, även om man i London och Washington efter det senaste slaget i ansiktet, som inte precis tyder på vänskap, visar en viss dämpad optimism. För Ryssland väl en gång fotfäste i Europas hjärta, kommer det aldrig att avstå ifrån att blanda sig i europeiska angelägenheter, även om dess egentliga intressen ligga öster om Ural. Det beror i högsta grad på, huruvida man även i väster förstår den fara, som hotar från Ryssland, om Europa, när vapnen tystnat, äntligen skall få lugn och ro."

+ + +

EUROPÄISCHER WIRTSCHAFTSDIENST

ERSCHEINT ZWEIMAL WÖCHENTLICH. HERAUSGEBER:
PRESSEABTEILUNG DER DEUTSCHEN GESANDTSCHAFT

KAPTENSGATAN 6 · STOCKHOLM

TELEFON 67 05 00

Rapport nr 94.

21. 6. 1944.

Innehållsförteckning.

<u>Översikter.</u>	Sid.
Återuppbyggnaden av Tysklands städer	1
Betydelsefullt tyskt jordbruksvetenskapligt sällskap grundat.....	5
<u>Notiser.</u>	
Dansk fabrik tillverkar penicillin	7
Danmark har förlorat en tredjedel av förkrigstonnaget...	7
Omfattande dansk mjölksockerproduktion	7
God fläsktillgång även i Finland	8
Spanien tryggar sin elförsörjning	8
Järnvägselektrifiering i Ungern	8
Ungerskt-holländskt sjöfartsbolag	8

+ + +

ÅTERUPPBYGGNADEN AV TYSKLANDS STÄDER.

Av H. G. von Studnitz.

3. Tankar och betraktelser.

(Forts. från föregående nummer)

Vid planläggandet av våra storstäders nya sociologiska struktur måste man också pröva frågan i vilken omfattning den gamla bebyggelsen bör återuppstå i sin gamla omfattning. Att storstäderna ha stor dragningskraft och att de i allt större omfattning avfolka landsbygden är känt. Kriget har visat, vilket för övrigt märktes redan under fredstiden, hur föga önskvärt det är med massanhopning av människor i storstäder. Bombterroren har inlett en decentralisering och medfört att stora befolkningsskikt återvända till småstäderna på landsbygden, det vill säga, en bättre fördelning av befolkningen har inletts. Man kan fråga sig om den genom kriget och bostadsbristen begränsade friheten att flytta kommer att vara begränsad även efter kriget.

- 2 -

Men vilka kategorier människor böra då bo i en storstad? I första hand de som arbeta där, de som äga fastigheter eller genom familjetraditioner äro bundna vid storstäderna. Storstäderna kunna mycket väl undvara andra kategorier invånare. Det är svårt att förstå varför pensionerade personer och rentierers skola bo i storstäderna. Befolkningspolitiskt sett är det ändamålsenligare om de människor, som tillhöra vissa bestämda åldersklasser fördelas på småstäder och byar. Varför skall ett bostadsområde som uppförts för arbetare vid ett visst företag, bebos av äldre personer, som inte längre arbeta vid företaget? För dem som skola njuta sin levnadsafton i lugn och ro är storstadsatmosfären olämplig men småstadens och landsbygdens atmosfär så mycket lämpligare. Tyskland är särskilt rikt på små och medelstora städer som erbjuda pensionerade personer en idealisk vistelseort.

Den moderna bebyggelsepolitiken måste frigöra sig från tanken att endast den som är jordbrukare eller har ett med jordbruket sammanhörande yrke kan bo på landet. I England och USA, men också i Frankrike, har lantstället, som användes som sommarnöje av de välsituerade och var överkomligt endast för dem, med tiden blivit tillgängligt för allt bredare samhällsskikt, som bo där året runt. I England och i de östra staterna i USA är begreppet Cottage oskiljaktigt förenat med de personer ur medelklassen som bo på landet men arbeta i städerna. Cottages karaktär är individuell. Ett Cottage är alltid omgivet av en stor trädgård som allt efter ägarens håg och fallenhet i större eller mindre omfattning användes till odling av frukt, bär och grönsaker. Förutsättningen för byggandet av Cottages på landsbygden är goda vägar, skapandet av ett bra kommunikationssystem o.s.v.

De nya städernas arkitektur kan inte ens antydvas. Byggnadskonstens stora epok gick under med 1700-talet. Att återuppväcka den och fortsätta den med en likvärdig epok efter 1800- och 1900-talets villfarelser är en uppgift för morgondagens arkitekter. Att löftesrika ansatser finnas veta vi från de få år som ligga mellan makttillträdet och krigsutbrottet då nationalsocialismen kunde genomföra sin uppfattning om byggnadskonsten. Nybyggandet av hela städer fordrar tidsödande förarbeten. En god sak får inte forceras fram. Ett exempel som föresvävar oss är staden Lissabon som efter den svåra jordbävningen på 1700-talet i markisen av Pombal fann en så genial byggherre som gärna är tänkbart. Hans verk består än idag och gör Lissabon till en av barockens skönaste och enhetligaste

skapelser. Men även de stora saneringar som Napoleon I och Napoleon III genomförde i Paris stadsbild äro ännu förebildliga. De napoleonska byggmästarna förstodo att undvika den största fara som hotar vid nybyggandet av en stad, nämligen likformigheten. Våra moderna storstäder äro så tröstlösa emedan hus och gator äro varandra precis lika. I vissa kvarter i Berlin händer det att människor som bott där i årtal lika fullt gå fel på sin egen gata och endast kunna hitta sin port om den är försedd med nummer. Ytindelningen är en konst som gick förlorad på 1700-talet och som först Troost, Speer och andra av Hitlers byggmästare åter upptäckt. Det gäller att arbeta vidare på denna väg. Radhus kan vilken murarlärling som helst rita, därtill behövs det inga arkitekter. Goda arkitekter behöva ha tid på sig och det skola vi ge dem.

Ett problem som arkitekterna måste lösa vid nyuppbyggandet av våra städer är butiksproblemet. Just här har den arkitektoniska liberalismen syndat fruktansvärt. Även där man lyckats bibehålla den gamla stadskärnans ursprungliga arkitektur har denna vanställts genom inbyggandet av moderna butiker, uppsättandet av firma- och reklamskyltar o.s.v., vilka dominera gatu- och stadsbilden så att bevarade skönhetsvärden från goda arkitektoniska epoker komma i bakgrunden. I framtiden gäller det inte bara att rensa upp den gamla arkitektoniskt rena stadskärna som förskonats från bombterrörn från sådana vanskapligheter utan också att vid nyanläggningen inordna butikerna som en harmonisk beståndsdel i stadsbilden.

Lika viktigt är det att återuppliva inredningskonsten. Tapetsjukan måste övervinnas, likaså plyscharkitekturen och allt det tjafs som nästlat sig in hos oss ända sedan 80-talet, från prydnadsskåps- och fransraseriet till gipskatts- och väggbonadsmanin. I framtiden behöva vi lika litet "förmak" som vi behöva funkisbostädernas "mottagningsrum". Vi vilja ha möbler som åter förtjäna denna namn, möbler som tillverkas av hantverkare i former som motsvara den nya tidens skönhetssinne.

Härvidlag är byggnadsmaterialet det inte minst viktiga. De klassiska tyska byggnadsmaterialen, det röda oputsade och det hårdbrända, glaserade teglet, sandsten och annan inhemsk natursten, måste åter komma till heders. Dess användning kommer ofta att bli lokalt begränsad. Det kommer att bli lättare att bygga tegelstenshus i Hamburg och Västtyskland än i Mellan- och Östtyskland. Samma byggnadsmaterial bör användas på så stora

bebyggelseytor som möjligt, d.v.s. hela gator och hela kvarter böra byggas i samma material.

Bland de tekniska frågor som våra stadsbyggare måste ta hänsyn till efter kriget är husens hållfasthet mot luftterror en av de viktigaste. Man måste i största möjliga mån ta hänsyn till erfarenheterna från detta krig. Under inga omständigheter få de nya husen uppföras i den övertygelsen att luftterrorn aldrig kommer att upprepas. Man måste fråga sig om det tegelpanne- eller skifferklädda snedtaget, som vilar på höga takstolar, kan vara lämpligt i brandbombernas tidsålder. Är inte det flata tjocka taket av betong eller tegel att föredraga? Man får heller aldrig vid nybyggnader underlåta att tänka på brand- och fullträffsäkra skyddsrum. Dessutom måste offentliga platser anläggas och placeras så att man där under krigstid kan anlägga skyddsrum, och den goda erfarenhet man under detta krig gjort av branddammarna gör att sådana måste anläggas redan under fredstid men i form av vackra brunnar, vattenkonster eller simbassänger.

Vidare tillåter återuppbyggandet av städerna lämplig placering av järnvägsstationer och flygfält och samtidigt en nyordning av hela stadstrafiken. Många städers dröm om ett flygfält inom stadsområdet eller i bekväm närhet av stadens brännpunkter kan nu förverkligas. Anläggandet av flygplatser inom storstädernas område gör att även de oerhörda mängder sten och grus, som samlats i ruinfälten och som måste forslas bort innan nya hus kunna uppföras, kan komma till användning.

Slutligen möjliggör nybyggandet ny planering och nyanläggning av så komplicerade anläggningar som vatten-, gas-, elektricitets-, telefon- och avloppsnät samt spårvagns-, bil- och bussnätet. Kanske kommer man en gång att skratta åt att man i gångna tider måste företaga arkeologiska utgrävningar för att kunna reparerera ett sprunget vattenledningsrör. Inte ens Berlin kommer längre att vare de upprivna gatornas stad.

De perspektiv som öppna sig för städernas nyuppbyggnad äro vidsträckta. De äro en hela det tyska folkets angelägenhet. Folket kan hållas å jour med nyplaneringen genom utställningar, genom arkitekt- och konstnärstävlingar o.s.v. Den tyska folkgemenskapen har aldrig hävdats så som under sin insats när deras hem förstördes genom luftterrorn. På ruinerna av de förstörda bostäderna har denna gemenskap blivit ännu fastare och innerligare. Vad det tyska folket gemensamt förlorat under kriget önskar det också gemensamt återvinna efter freden.

- 5 -

BETYDELSEFULIT TYSKT JORDBRUKSVETENSKAPLIGT
SÄLLSKAP GRUNDAT.

Av regeringsrådet Karlheinz Backhaus.

På initiativ av jordbruksminister Backe har man i dagarna i Tyskland bildat ett "Thünensällskap", en skapelse som torde komma att få en betydelse vida utöver den aktuella situationen. I följande artikel redogöres närmare för de tankegångar och riktlinjer som äro karakteristiska för Thünens livsverk samt deras stora betydelse för våra dagars Europa.

Trots att kriget kräver anspännandet av alla nationella krafter har det inte blivit något stillestånd i de skilda europeiska folkens vetenskapliga arbete. Denna aktivitet inom det vetenskapliga livet innebär inte att man enbart koncentrerar sig på direkt krigsekonomiska eller militära problem. Den vetenskapliga forskningen sträcker sig långt utom denna ram och omfattar en rad problem som äro av största betydelse för det kommande europeiska fredsarbetet. Man genomarbetar teoretiskt grundvalarna för en innehållsrikare tillvaro i den europeiska livsgemenskapen.

När den tyske jordbruksministern Backe just i dessa dagar bildat ett jordbruksekonomiskt och jordbrukspolitiskt "Sällskap för Thünenforskning" är det tydligt att denna händelse är av emninet betydelse inte bara för Tyskland utan för alla stater på den europeiska kontinenten.

Johan Heinrich von Thünen, som föddes den 24 juni 1873 på godset Kanarienhäusen och efter ingående teoretisk och praktisk utbildning inom jordbruket och vid Göttingens universitet övertog skötseln av godset Tellow i närheten av Rostock och gjorde detta till ett mönsterjordbruk, är jämte Albrecht Thaer den egentliga skaparen av jordbruksvetenskapen. Bland hans många vetenskapliga arbeten, som hittills endast i obetydlig omfattning utnyttjas, märkas främst "Die landwirtschaftliche Taxationslehre", hans forskningar beträffande jordbruksstatistik, "Die Lehre vom naturgemässen Arbeitslohn" och - ett verk som är av allra största betydelse för samarbetet mellan olika jordbruk - "Die Lehre von den Intensitätskreisen".

Thünen har genom sina undersökningar lett i bevis, att jordbrukets ställning inom näringslivet i sin helhet är beroende

- 6 -

av fastställandet av klara näringspolitiska ordningsprinciper. Under flerårigt arbete undersökte Thünen den lagbundenhet som existerar mellan jordbruksproduktionen, avståndet mellan produktionsområdet och det egentliga konsumtionsområdet, prisfrågan o.s.v. Detta samband, som först framställdes i verket "Der isolierte Staat", gäller naturligtvis inte bara för förhållandet mellan jordbruk och nationalekonomi inom en stat utan också för en stat som inlemmats i ett större livsrum. Sambandet gäller alltså till exempel för förhållandet mellan Europas stater, ja, Kontinentaleuropa är till och med ett förträffligt exempel på Thünens lära om jordbruksproduktionens intensitetskretsar.

De senaste tio årens internationella världshushållning har tydligt visat att en socialt rättvis ordning i förhållandet mellan folken inte kan skapas med bibehållandet av de olika systemen med liberalistisk ekonomisk uppfattning. Det så kallade krafternas fria spel är ingen lagbundenhet utan en utväxt på en jagbetonad ekonomisk uppfattning, där det inte finns några partner utan endast plundrare och utplundrade. Om man i motsats här till vill skapa en ekonomisk ordning som ger rättvisa åt alla folk och alla yrkesgrupper är detta naturligtvis betydligt svårare än att helt enkelt överlämna näringslivet åt sig självt. Men i stället känner det organiskt uppbyggda näringslivet heller inte till någon massarbetslöshet, inga avsättningskriser, inga prisspekulationer o.d. Att man för att nå dessa avgörande fördelar måste ta vissa förpliktelser med på köpet ligger i sakens natur.

Vid uppbyggandet av det kontinentaleuropeiska näringslivet kan man inte undvara Johan Heinrich von Thünens banbrytande resultat på den nationalekonomiska forskningens område. Han har lärt oss hur man skall bygga upp en sinnrik arbetsfördelning inom en stats och ett storrrums näringsliv. Betydelsen av hans lära om intensitetskretsarna ligger däri, att han inte bara förstod sin tids problem utan att de resultat han kom till närapå ha tidlös karaktär och i varje fall fullkomligt passa in på vår tid. Om inte de thünenska forskningsresultaten förelågo skulle vetenskapen nu behöva ta itu med dessa problem. Tyvärr har man tidigare endast publicerat brottstycken av Thünens verk, framför allt ur "Der isolierte Staat". Denna lucka skall nu fyllas av det av jordbruksminister Backe bildade Thünen-sällskapet, som till en början skall förbereda utgivandet av en kritisk upplaga av Thünens samlade verk. Verket beräknas komma att omfatta 10 band. Dessutom skall sällskapet bli en medelpunkt för den vetenskapliga ut-

- 7 -

byggnaden av Thünens lärar. Jordbruksminister Backe har uttryckligt framhållit, att han med glädje skulle se att även utlandet med sina bästakrafter deltog i detta vetenskapliga arbete. Ett inofficiellt tankeutbyte om Thünens lärar skulle leda till den nödvändiga fördjupningen av hans erfarenheter. Trots att man hittills inte fullständigt tillgodogjort sig Thünens arbete, är det dock tydligt att man här i sina händer har ett verktyg för lösandet av storrummet Europas viktigaste efterkrigsuppgifter ifråga om den näringspolitiska utvecklingen, framför allt på jordbrukets område.

+ + +

DANSK FABRIK TILLVERKAR PENICILLIN.

Enligt vad professorn vid Köpenhamns universitet, dr K.A. Jensen, meddelade vid Danska Medicinska Sällskapets senaste sammanträde skall en kemisk fabrik i Danmark med det snaraste börja tillverka det bakteriedödande ämnet penicillin, en produkt som utvinnes ur mögelsvampen penicillium notatum. Tillverkningen upptages sedan ingående försök företagits vid universitetets institut för allmän patologi.

Medan man hittills maximalt kunnat utvinna ett gram penicillin ur 100 liter näringssubstrat, räknar man med betydligt bättre resultat vid fabriksmässig framställning.

+ + +

DANMARK HAR FÖRLORAT EN TREDJEDEL AV FÖRKRIGSTONNAGET.

Den danska handelsflottan har sedan krigsuthrottet som en direkt eller indirekt följd av den engelska sjökrigföringen förlorat minst 183 fartyg cirka 395.000 bruttoton eller en tredjedel av sitt förkrigstonnage. Härvid ha 1186 danska sjömän omkommit.

+ + +

OMFATTANDE DANSK MJÖLKSOCKERPRODUKTION.

De danska mejeriföreningarna planera igångsättandet av en omfattande mjölksockerproduktion. Hittills har hela det danska mjölksockerbehovet täckts genom import, vilket naturligtvis är föga rationellt eftersom Danmark från sina mejerier årligen erhåller 150 miljoner kg vassla varav mjölksocker kan tillverkas.

+ + +

- 8 -

GOD FLÄSKTILLGÅNG ÄVEN I FINLAND.

Enligt en på våren 1943 företagen finsk svinräkning fanns det vid denna tidpunkt 40.000 modersuggor, vilket motsvarar fredsbeståndet. Sammanlagt finns det i Finland cirka 400 svinavelsanläggningar varav mer än 100 i de återerövrade områdena. På hösten 1943 var tillgången på grisar större än efterfrågan. Man kan räkna med att cirka 300.000 grisar komma i marknaden denna vår.

+ + +

SPANIEN TRYGGAR SIN ELFÖRSÖRJNING.

Enligt vad som meddelas från fackmannahåll komma de elektricitets- och vattenkraftverk som för närvarande äro under byggnad i Spanien att öka den spanska strömproduktionen med 1,65 miljarder kilovattimmar per år. Det kapital som hittills ställts till förfogande för dessa arbeten uppgår till 827,4 miljoner pesetas varav 629,5 miljoner i aktier och 197,9 miljoner i obligationer.

+ + +

JÄRNVÄGSELEKTRIFIERING I UNGERN.

På grund av tidigare gjorda goda erfarenheter syssla verderbörande ungerska organ för närvarande med planer på att elektrifiera några viktiga järnvägslinjer. I förgrunden står härvid elektrifieringen av den 69 km långa sträckan Budapest-Hatvan.

Enligt en uppgift i B u d a p e s t i E r t e s i t ö skulle elektrifieringen av denna sträcka kunna göras på mindre än 2 år. Som rullande material skulle 20 elektriska lokomotiv eller samma antal kombinerade motorvagnar behövas. Andra sträckor, som enligt planen skola elektrifieras vid en senare tidpunkt, är sträckorna Budapest-Nagykúta och Budapest-Monor.

+ + +

UNGERSKT-HOLLÄNSKT SJÖFARTSBOLAG.

Ett ungerskt-holländskt sjöfartsbolag med ett aktiekapital på 1 miljon holländska gulden har bildats i Rotterdam. Firmanamnet på detta nya bolag är "Danubrenus Scheepvaart Expedition und Agentur Mij." Anslutna till bolaget äro från ungerskt håll Ungerska flod- och sjötrafikbolaget (MEFTER) och från holländskt håll sjöfartsbolagen i van't Hoff och I. Ph. M van't Hoff. Syftet med det nya bolaget är att utveckla trafiken på Donau.

+ + +

DEUTSCHER PRESSEDIENST

STOCKHOLM - KAPTENSGATAN 6

TELEFON 67 05 00

Rapport nr 531.

12.5.1944.

MACKENZIE KING SJUNGER FÖRSTA VERSEN
AV BRITTISKA IMPERIETS SVANESÅNG.

Efter Nya Zeelands premiärminister Fraser och Australiens premiärminister Curtin har nu Kanadas regeringschef Mackenzie King framträtt inför den engelska allmänheten med ett tal. Med hänsyn till Kanadas betydelse ~~håller~~ talet inför det engelska parlamentets båda hus.

Talets karaktär kan betecknas som "suaviter in modo, fortiter in re". Kanada ställer sig avvisande till alla reform- och förändringsförsök i fråga om brittiska imperiets organisation och önskar ingen centralisering till London av imperiets ledning. Det avböjer Smuts' och Halifax' förslag om en stramare sammankoppling av dominierna i syfte att föra en maktpolitik som kan hävda sig vid sidan av och mot USA:s och Sovjetunionens maktpolitik. Kanada önskar inte att det engelska imperiet får en exklusiv karaktär. Det pläderar för den nuvarande imperieorganisationens fortbestånd, emedan det vill undvika ett läge som Mackenzie King åskådliggör med en anekdot om en mans gravsten, på vilken det stod: "Det gick mig väl i händer. Jag ville att det skulle gått bättre för mig. Här ligger jag nu."

Att Mackenzie King lindar in denna uppfattning i en rad för det engelska moderlandet och imperiet smickrande fraser ändrar ingenting av dess politiska innehåll. Viktigt är däremot det starka betonet av Kanadas bidrag till kriget, som på ett verkkningsfullt sätt understryker Kanadas rätt till en politisk ståndpunkt som avviker från moderlandets och övriga dominions.

Man är följaktligen en smula nyfiken på, hur den nu inledda andra delen av imperiekonferensen skall utveckla sig. Beträffande dess första del har man nu tillkännagivit det för den engelska imperiepolitiken fullständigt betydelselösa beslutet, att representanter för dominionstrupperna skola delta i inmarschen i Berlin. Om detta är den enda grundvalen för enighet mellan dominions, vilar denna enighet sannerligen på ett svagt fundament.

Smuts' tystnad är påfallande och anmärkningsvärd med hänsyn till den vidare utvecklingen. Den eljest så talföra sydafrikanen är den ende av dominiernas premiärministrar som hittills inte avgivit någon officiell deklaration. Det är naturligtvis möjligt att han nu, som den gången han höll sitt berömda tal för Fabian Society, talat inför lyckta dörrar och att den engelska regeringen på grund av de erfarenheter man gjorde den gången förbjudit att talet publiceras för allmänheten.

Motsättningen Smuts-Mackenzie King torde inte desto mindre komma att dominera de överläggningarna. Motsättningen mellan deras uppfattningar beror på deras respektive länders olika geografiska läge. Mackenzie King är absolut övertygad om att det engelska imperiet överlevt sig självt och att

- 2 -

Kanadas framtida väl kommer att föra det allt närmare Förenta staterna. Smuts vet att en dominion som Sydafrika, där några få miljoner vita behärska färgade som börja vakna och vars granne i Stilla havet är den jättelika japanska sjömakten och miljoner med Japan sympatiserande asiater, är förlorad om det brittiska imperiet skulle upplösas.

Mackenzie King är följaktligen ensidigt proamerikan och Smuts lika ensidigt proengelsk. Curtin och Fraser, Australiens och Nya Zeelands representanter gå på en linje ungefär mittemellan dessa båda. Deras länder äro ännu mera utsatta än Sydafrika och kunna i längden endast försvaras om de engelska och amerikanska flottorna samarbeta, ty var och en av dem är enligt dessa båda statsmäns uppfattning inte vuxen den japanska kraften i södra Stilla havet och Japans kommande kraftutveckling där.

Det är av stort intresse för den engelska regeringen att varken den ena eller den andra av dominiernas premiärministers uppfattningar preciseras alltför skarpt. Endast på detta vis kan man nämligen undvika att de problem tas fram för vädring vilkas diskussion skulle vara till skada för den engelska prestige.

+ + +

TYSKA STATSJÄRNVÄGARNAS LÄMNA STUDIEMEDEL.

De tyska statsjärnvägarna ha även i år ställt medel till förfogande för att möjliggöra att särskilt begåvade barn till järnvägsarbetare och järnvägstjänstemän skola kunna erhålla bättre utbildning och även bedriva högskolestudier varvid statsjärnvägarna svara för alla kostnader. Barn från barnrika familjer ha förmånsrätt.

+ + +

ENDAST EN RENT EUROPEISK FRED KAN BLI RÄTTVIS.

I den engelska tidskriften *Nineteenth Century and After* frågar sig tidskriftens chefredaktör, Frederic Voigt, vilka utsikter det finns för en rättvis fred i händelse av en allierad seger och svarar:

"Dessa utsikter äro inte stora. Det kan bli en rättvis fred endast om den blir rent europeisk och inte i någon mån bolsjevikisk."

+ + +

UKRAINSKT HERDABREV: "VI TRO INTE PÅ KOMMUNISMENS LÖGNAKTIGA FÖRSÄKRINGAR OM RELIGIONSFRIHET".

Den ortodoxa, ukrainska kyrkans heliga biskopssynod har utfärdat ett herdabrev till det ukrainska folket vari det bl.a. heter:

Under den kommunistiska regimens 23-åriga herravälde i vårt fädernesland har varken en enda kyrka eller en enda prästman skonats. Miljoner av Ukrainas bästa söner ha måst ge sina liv i den stora kampen mot det 20:onde århundradets barba-

- 2 -

Kanadas framtida väl kommer att föra det allt närmare Förenta staterna. Smuts vet att en dominion som Sydafrika, där några få miljoner vita behärska färgade som börja vakna och vars granne i Stilla havet är den jättelika japanska sjömakten och miljoner med Japan sympatiserande asiater, är förlorad om det brittiska imperiet skulle upplösas.

Mackenzie King är följaktligen ensidigt proamerikan och Smuts lika ensidigt proengelsk. Curtin och Fraser, Australiens och Nya Zeelands representanter gå på en linje ungefär mittemellan dessa båda. Deras länder äro ännu mera utsatta än Sydafrika och kunna i längden endast försvaras om de engelska och amerikanska flottorna samarbeta, ty var och en av dem är enligt dessa båda statsmäns uppfattning inte vuxen den japanska kraften i södra Stilla havet och Japans kommande kraftutveckling där.

Det är av stort intresse för den engelska regeringen att varken den ena eller den andra av dominiernas premiärministers uppfattningar preciseras alltför skarpt. Endast på detta vis kan man nämligen undvika att de problem tas fram för vädring vilkas diskussion skulle vara till skada för den engelska prestige.

+ + +

TYSKA STATSJÄRNVÄGARNAS LÄMNA STUDIEMEDEL.

De tyska statsjärnvägarna ha även i år ställt medel till förfogande för att möjliggöra att särskilt begåvade barn till järnvägsarbetare och järnvägstjänstemän skola kunna erhålla bättre utbildning och även bedriva högskolestudier varvid statsjärnvägarna svara för alla kostnader. Barn från barnrika familjer ha förmånsrätt.

+ + +

ENDAST EN RENT EUROPEISK FRED KAN BLI RÄTTVIS.

I den engelska tidskriften *Nineteenth Century and After* frågar sig tidskriftens chefredaktör, Frederic Voigt, vilka utsikter det finns för en rättvis fred i händelse av en allierad seger och svarar:

"Dessa utsikter äro inte stora. Det kan bli en rättvis fred endast om den blir rent europeisk och inte i någon mån bolsjevikisk."

+ + +

UKRAINSKT HERDABREV: "VI TRO INTE PÅ KOMMUNISMENS LÖGNAKTIGA FÖRSÄKRINGAR OM RELIGIONSFRIHET".

Den ortodoxa, ukrainska kyrkans heliga biskopssynod har utfärdat ett herdabrev till det ukrainska folket vari det bl.a. heter:

Under den kommunistiska regimens 23-åriga herravälde i vårt fädernesland har varken en enda kyrka eller en enda prästman skonats. Miljoner av Ukrainas bästa söner ha måst ge sina liv i den stora kampen mot det 20:onde århundradets barba-

- 3 -

riska horder. De ha bragts om livet genom att skjutas och mördas eller efter oerhörda kval i fängelser, koncentrationsläger och under deportation. Blodet stelnade i våra ådror när vi fannno liken efter de tusentals mördade i massgravarna vid Winniza. Här lågo alla de som "lyckliggjorts" i det bolsjevikiska paradiset.

Det ögonblick då den ukrainska kyrkan genom Guds nåd åter levde upp år 1941 skall aldrig glömmas. Vem trodde väl att komedin med tillsättandet av patriarken Sergius betydde att kommunismen återvänt till Gud och hans religion. Denna gudlösa komedi med ett patriarkval var ett bolsjevikiskt agitations-trick. Förfäktarna av kommunismen betrakta religionen och de troende som sina värsta fiender.

Vi tro inte på den kommunistiska regimens lögnaktiga försäkringar om fullständig religionsfrihet i Sovjetunionen. Inte heller det troende ukrainska folket litade på Stalin. Hellre flydde det i miljoner från fäderneslandet och påtog sig emigranternas tunga lott. Vi äro alla medvetna om att ett förfärligt slaveri, misshandel och i bästa fall döden skulle väntat oss om vi stannat kvar på ort och ställe.

Tillsammans med de troende har därför prästerskapet och episkopatet lämnat hembygdens jord. Vi uppmana ukrainarna och den ukrainska kyrkan att uppfylla sin plikt mot fäderneslandet genom att under den tyska arméns ledning kämpa för en bättre framtid för de kristna folken i Europa. Vi varna Eder för den insmickrande och skadliga kommunistiska gudlöshetspropagandan.

+ + +

FORRESTALS UTNÄMNING EN NÖDÅTGÄRD.

Utnämmandet av förre understatssekreteraren i amerikanska inrikesministeriet, James Forrestal, till marinminister är ett intressant symtom på det inrikespolitiska lägets utveckling i USA. Överste Knox var som bekant republikan. Han erhöill på sin tid posten som marinminister därför att Roosevelt fruktade honom som inrikespolitisk motståndare och genom denna utnämning ville vinna det republikanska partiet för sina krigsförberedelser. Enligt vad som framgår av den amerikanska pressen har presidenten efter Knox' död inte lämnat något medel oförsökt för att än en gång besätta marinministerposten med en republikan.

De båda kandidater som kunde komma i fråga voro Wendell Willkie och general Hurley men båda ha efter överläggningar med de ledande männen inom republikanska partiet avböjt att efterträda Knox. Republikanernas hållning förklaras genom de förestående valen. Partiet kan för närvarande inte ha något intresse av att identifiera sig med Roosevelts administration.

Några dagar föreföll det som om Roosevelt tänkte utse amiral Leahy, före detta ambassadören i Vichy och i så fall skulle marinministerposten övertagits av en opolitisk fackman. Orsakerna till att även Leahy avböjde äro okända. En förklaring som ligger nära till hands är att fackmannen Leahy inte gärna omedelbart före invasionen ville överta arvet efter dilettanten Knox. Den av Knox efter Pearl Harbour nybyggda amerikanska flottans stridsvärde är som bekant tvivelaktigt.

Eftersom presidenten enligt en regeringsstatut är tvungen att inom 30 dagar nybesätta en ledigbliven kabinetts-

- 4 -

post och han å andra sidan genom att dröja alltför länge skulle avslöja svårigheterna med att få en efterträdare till Knox har nu Forrestal utsetts till marinministerposten. Denne är demokrat och följaktligen måste demokratiska partiet just under valkampen påtaga sig allt det klander som torde komma att riktas mot den amerikanska flottan i samband med de förestående militära händelserna.

+ + +

IMPERIALISTISK PREDIKAN FRÅN USA.

New York Sunday News skriver om USA:s krigsmål i Stilla havet bl.a.:

Australiens arméminister, Francis Forde, har i ett tal i Melbourne framhållit att Japans armé ännu är intakt till 95% och att Tojo ännu praktiskt taget förfogar över hela den japanska flottan. Japan har enligt Forde endast satt in 5% av sin armé mot de amerikanska, australiska och engelska stridskrafterna. Detta är faktiskt en ytterst liten del av de japanska stridskrafterna som den australiske ministern uppskattar till 10 miljoner man. Det förefaller omöjligt att av Japans befolkning på 60 till 80 miljoner ställa upp en armé på 10 miljoner man. Men Japan förfogar inom sitt imperium över 200 till 300 miljoner människor.

Vem skall slå Japan? Vi måste räkna med en del hjälp från England även om vi hittills inte erhållit mycket hjälp från det hållet och det ser ut som om uppgiften att slå Japan hugudsakligen kommer att bli en amerikansk uppgift. Vi skulle gärna se att amerikanerna äntligen gjorde klart för sig vad vi hämta hem åt oss genom detta krig sedan vi slagit Japan. Skola vi erövra Nederländska Indien för att lämna tillbaka det åt holländarna eller skola vi lämna det åt de infödda? Eller skola vi införliva det med USA som vi gjorde med Filippinerna? Vi måste erinra oss att vi skola erövra dessa öar från japanerna och inte från holländarna. Holländarna ha förlorat dem. Vi skulle alltså enligt historisk sedvänja och på grund av precedensfall ha rätt att behålla dem.

Offra vi en stor mängd av våra unga män för att framtaga japanerna Birma och Malaya endast för att återlämna dessa områden till engelsmännen? Enligt proklamationen i Kairo planerar USA:s nuvarande regering att skära ned Japan till att omfatta samma område som 1895, att inte annektera några japanska områden för egen del och att till andra folk överlämna alla områden som vi återerövrar från Japan. Andra nationer handla inte på detta sätt. Det vanliga handlings sättet och det handlings sätt som man borde vänta sig är att åstadkomma att detta krig skall skaffa oss större makt, större prestige och större utrikeshandel. Detta är vad varje annan krigförande makt strävar efter i detta krig och detta gäller framför allt Ryssland och England. En dylik taktisk inställning kan man som sagt inte vänta sig av den nuvarande regeringen men nästa regering kan få de flesta amerikaner med sig om den kastar en rad drömmar överbord och handlar praktiskt.

+ + +

- 5 -

ILJA EHRENBURG I PARTEN IGEN.

Stalins betrodde pressombudsman, den kände ryske skriftställaren Ilja Ehrenburg, framhåller i en artikel betydelsen av Sevastopols fall för de förestående operationerna mot Rumänien och skriver: "Svarta havet är ingen fästningsvall, det är en väg och denna väg är vår. Rumänerna komma snart att få inse att man kan dö inte bara i Sevastopol, man kan dö också i Bukarest.

Kriget går vidare. De obetvingade balkanfolken komma att hissa frihetens fana högre och högre. Röda armén har kommit ännu närmare Jugoslavien och Grekland och till slut komma vi till Tyskland. I Tyskland skola vi göra upp den stora räkningen. På Sevastopols ruiner svära vi att vi skola komma till Berlin."

+ + +

SILLEN I KAPPROCK.

Luzerntidningen *V a t e r l a n d*, katolskt konservativt centralorgan för det tyskspråkiga Schweiz, ironiserar över Orlemanskis och Langes besök i Kreml med följande ord:

"Stalin och Molotov tryckte personligen Orlemanskis händer så hjärtligt som om intimt umgänge med pampar från den katolska hierarkin skulle vara dagligt bröd för dem. Den romerska kyrkans tjänare ha dock med ytterst få undantag utrotats i Sovjetunionen och man har försökt utrota den religion som till helt nyligen förklarades vara "opium för folket".

Nu besöker prästen Orlemanski plötsligt Stalin, som för inte länge sedan fann ett nöje i att lägga de ryska kyrkorna i grus och aska och förvandla de härliga katedralerna till centraler för gudlösheten. Men Stalin visar sig än en gång vara världsteaterns mästaregissör och som den politiker som förstår att räkna och spela med alla pjäserna på sitt schackbräde. Han spelar alla roller, revolutionär, bolsjevik, ateist och kyrkovän. I vilken förklädnad skall-man tro honom?"

+ + +

IMPERIET FÅR SKULDEN FÖR FIASKOT I ITALIEN.

Den i London pågående imperiekonferensen avfärdas av den engelska tidskriften *N a t i o n a l R e v i e w* med konstaterandet att den inte kan uträtta mycket för att förhindra imperiets sönderfallande.

Imperiets hela struktur har redan i årtal slitits sönder och imperieenigheten har planmässigt sprängts, vilket menligt inverkat på Englands hela krigföring. Så t.ex. kommer man ingenstans i Italien emedan England får otillräckligt understöd från sitt imperium. Skulden till de långsamma framstegen i Italien drabbar alltså inte det allierade högkvarteret, anser *N a t i o n a l R e v i e w*.

+ + +

DE NOTORISKA FRIHETSHYCKLARNÄ.

Den portugisiska tidningen *V o z'* chefredaktör Porreia Marques, protesterar mot engelsmännens och amerikanernas avsikt att enligt den engelske finansministerns och ett flertal tidningars uttalanden bibehålla de svarta listorna även efter kriget.

"Folkkrättens principer komma aldrig mer att utgöra något skydd och stöd för de små folken", skriver Marques. "De skjutas hänsynslöst åt sidan, man blandar sig i de små nationernas inre angelägenheter för att tvinga dem att begå vissa handlingar som de inte skulle begå frivilligt. Man önskar efter kriget inrätta en de tre stormakternas politiska diktatur som skall ha monopol på förtroligt diplomatiskt tankeutbyte.

Detta monopol är ett mäktigt vapen som utan vidare garanterar stormakterna en dominerande roll. Härtill kommer också den ekonomiska diktaturen ty något annat än ekonomisk diktatur är det inte när engelsmännen förklara att de svarta listorna skola bibehållas även efter kriget. Demokrati, näringslivets frihet, den framtida fördelningen av råvarorna, den politiska friheten och allt det som utlovades i atlantdeklarationen är alltså bara tomma ord, precis som begreppet neutralitet enligt *W a s h i n g t o n P o s t*s åsikt inte längre är annat än ett tomt ord.

Man förkunnar oblygt att det inte längre finns någon rätt till neutralitet och detta just i det ögonblick då krigslyckan tycks vända sig till de allierades förmån och då alltså de löften man givit egentligen borde tillämpas på relationerna mellan folk och stater."

+ + +

EFTERTANKENS KRANKA BLEKHET.

Den engelska veckotidningen *P i c t u r e P o s t* uttalar en varning för invasionen och skriver:

"En invasion som företages över havet är något helt annat än ett direkt angrepp till lands. Invasionsoperationer äro mycket mera invecklade, farligare, mera omständiga och långsammare. Hittills har varje fältherre i historien ryggat tillbaka inför en invasion och det har först förbehållits den engelska nationen av i dag att ge sig in på ett dylikt vågspel. Men vi måste vara inställda på förluster, besvikelser och dröjsmål.

En engelsk officer har för att göra alla de med en invasion förknippade svårigheterna klarare för sina åhörare sagt: "Vi ha en mycket stor uppgift framför oss, ungefär jämförbar med uppgiften att på en dag flytta en stad som Birmingham". "Till och med detta konstaterande är ofullständigt", understryker *P i c t u r e P o s t*. "Det gäller inte bara att flytta en stad som Birmingham utan också att göra den fullständigt funktionsduglig på sin nya plats.

Härtill komma även andra svårigheter. En invasion för oss till en öken där det inte finns någonting att äta, ingenting att dricka, inga gator och inga järnvägar, inga bensinstationer och intet tak varunder man kan sträcka ut sina trötta lemmar. Vi måste föra med oss allt och dessutom kämpa mot det kraftigaste fiendliga motstånd på andra sidan Kanalen.

- 7 -

Det är nödvändigt", skriver P i c t u r e P o s t avslutningsvis, "att den engelska allmänheten får klart för sig den komplicerade uppgiften i hela dess omfattning. Endast på så sätt kan man undvika att den visar sig otålig när de första dröjsmålen och besvikelserna inträffa eller om operationerna inte gå i lås precis som man planerat dem i förväg. Om inte alla detaljer i de uppgjorda planerna med framgång kunna omsättas i praktiken skulle hela företaget kunna gå om intet och av den moderna armé som de allierade äga skulle det bli en skrothög och själva krigsskådeplatsen skulle bli en scen för obeskrivligt kaos."

+

+

Fetta är tacken för allt det som Frankrike under Daladier och Renault, Lebrun och Mandel uträttade före detta krig, trots att det var fullständigt klart att Tyskland inte hyste någon som helst fiendskap motsin granne i väster, vilket Hitler utropade för Daladier till och med dagarna innan krigsutbrottet, varvid han för övrigt även betonade att det tyska folket betraktade det hotande kriget som en olycka för bägge nationerna. Inom tänkande fransman kunde heller säga varför han skulle gripa till vapen. Den som på den tiden reste i Frankrike hörde på sin höjd en bristfällig motivering: "Man fick inte försvinna som stormakt".

Men hade Tyskland någonsin krävt något dylikt? Tyskland önskade endast efter en acceptabel reglering av den tysk-polska gränsfrågan åstadkomma ett förtroendefullt samarbete med alla Europas folk, varvid Frankrike skulle ha intagit en hedersam plats i full besittning av sina kolonier. Inte heller i dag kommer Frankrike att förvägras denna ställning inom ett nytt Europa.

Såväl under revolutionen som under napoleonkrigen har Frankrike lämnat synnerligen stora fysiska offer. Detta uppreppades under 1870-talets krig och offren stego under första världskriget till en höjd som för Frankrike blev nära nog outtäcklig. Följden var en stagnation i folkmängden som endast kunde utjännas genom absorption av alla möjliga skyddsborgare. Tidsidigt med denna förtunning av folksubstansen avfolkades stora landdistrikt genom invandringen till städerna. Spänningen mellan höga maktanspråk och försvagad folkkraft blev allt mer hopplös. Genom Versailles hade Frankrike tagit på sig en osäslbar uppgift, nämligen att med 40 millioner fransmän ständigt hålla 85 millioner tyskar under tryck och behärska kontinenten från dess västkant. Frankrike har därtill inte i tillräcklig omfattning förmått utnyttja sina koloniala chanser utan råkade i ett tryckande tvångsläge, som England hänsynslöst utnyttjade. Detta ledde Frankrike in i det utsiktslösa kriget av 1939 och till nederlaget 1940.

I dag har Frankrike blivit krigsområde i detta ordets fullaste bemärkelse, landet är prissgivet åt total ödeläggelse, bekvämligheten om stora blodsförluster och, i händelse av invasionen, tryckas utlämnat åt ett mördande inbördeskrig, därför att man under mellanperioden inte tagit någon klar inställning och därmed eliminerat en dylik möjlighet. Det gaullistiska experimentet skulle slutligen innebära en total bolsjevisering. Härifrån borde inte ens den gamle Marins illusioner kunna ändra något, nämligen att man endast behövde återvända till Tredje Republikens ordning för att bli herre över kommunismen, även om denna skulle vara värd att observera. Han tycks tydligen inte ha märkt att det är Moskva som anslår tonen i Alger och att de Gaulle endast spelar Kerenskis roll för en fullständig bolsjevisering. Även inom Maquisrörelsen äro de bolsjevikiska parollerna trumf.

Hur skall Frankrike någonsin kunna hämta igen vad det har förlorat och framför allt, vad man kommer att förlora om landet fullständigt skulle råka in i invasionens virvlar? Det saknas tillräcklig folkkraft för en återuppbyggnad. Det är en förlorad teater när de Gaulle nu i London kräver att man till honom skall utlämna Elba och Pantelleria, medan hans "utrikesminister" Massigli fantiserar om gränsjusteringar mot Italien i Alpområdet. De Gaulle borde redan ha insett att han inte finner någon genkärlek så länge brittiska intressen äro med i spelet. För övrigt skulle ett gaullistiskt Frankrike till och till med dylika vinster endast bli ett verktyg för en ny "jämviktspolitik", som från början skulle skapa spänning i det fransk-italienska förhållandet - helt bortsett från den komman-

- 3 -

de bolsjeviseringen. För ett förhärjat, förblött och utarmat Frankrike skulle en dylik längtan efter nytt territorium bli fördärvbringande utan att åstadkomma den minsta ändring i landets hopplösa beroende av främmande viljor. Lika säkert skulle det franska kolonialområdet endast bli ett utsugningsobjekt för amerikanerna.

Sådan situationen är finns det för Frankrike endast en räddning: en tysk seger som ger landet möjlighet att på sitt eget sätt trygga sin framtid och befria landet från tragiken att ända till sista droppen behöva tömma den lidandes kalk, som "befriarna" bjuda.

+ + +

MILITÄRREVOLT I ENGLAND.

Londontidningen DAILY MAIL berättar om militära oroligheter i Bristol, vilka på måndagskvällen tagit en sådan omfattning att militär och polis måste ingripa och öppna eld, varvid ett flertal soldater blevo svårt sårade. Även lång tid efter oroligheternas undertryckande avpatrullerades gatorna av militärpatruller. Inga brittiska utan uteslutande främmande soldater deltog i den blodiga revolten.

+ + +

HENRIOTS MÖRDARE GRIPNA.

De män som den 28 juni i Paris mördade den franske informationsministern Philippe Henriot ha nu avslöjats. Två befinna sig i händerna på milisen, en blev dödad medan den fjärde lyckades undkomma. Det rör sig om ett terroristband som sedan länge arbetat i Paris och begått minst 80 mord, mestadels på medlemmar av nationella partier eller grupper.

De båda häktade ha erkänt att de arbetat på uppdrag av den engelska Intelligence Service. De äro samtliga fransmän, men det är ingalunda politisk lidelse utan kriminell instinkt, som drivit dem till terroraktionerna. För denna verksamhet ha de erhållit månatlig ersättning och en extra premie för varje utförd terrorhandling. I fallet Henriot hade de fått i uppdrag att levande föra honom till London.

De häktade ha vidare erkänt att de till den 22 juni planerat ett attentat mot Henriots nuvarande efterträdare Paul Marion och ambassadör Fernand de Brinon. Terroristerna kunde dock, enligt vad de förklarar, inte genomföra sina planer, då de båda statsmännen denna dag voro för starkt bevakade. Ett annat attentat skulle förövas mot statssekreteraren i inrikesministeriet Joseph Darnand, men även denne var för kraftigt bevakad i det ögonblick då attentatet skulle utföras. Man hade vidare planlagt ett attentat även mot den bekante franske radiokommentatorn Pasquis.

+ + +

BALTIKUMS LIDANDEN.

NEUE BERNER ZEITUNG sysselsätter sig i en ledare med det Baltikum, som åter blivit krigsskådeplats och skildrar

- 4 -

- 4 -

de lidanden, som drabbat befolkningen.

Den schweiziska tidningen skriver att efter ryssarnas ankomst till Litauen nära 150.000 personer mördades eller deporterades och att all privategendom lades under statsbeslag. I Estland ha ryssarna likaledes mördat eller deporterat hundratusentals människor och letterna ha drabbats av samma öde.

Överallt i dessa länder är befolkningen fientligt inställd mot ryssarna och hoppas att de baltiska staterna i händelse av en allierad seger skulle kunna återuppstå som något slags engelskt-amerikanskt-ryskt-protektorat. Men man vet tyvärr allt för väl att ryssarna inte tillåta andra ett ord med i laget i östeuropeiska angelägenheter.

+ + +

SLOVAKIEN STÅR ORUBBLIGT.

Pressburgtidningen GARDISTA publicerar under rubriken "pseudoneutralitet" en ledande artikel i vilken det bl.a. heter:

"Vid karaktäriserandet av den verkliga pseudoneutraliteten måste man framförallt karaktärisera den anglosaxiska åsikten om de stater, som inte vilja föra krig, respektive stå på axelmakternas sida. Den allierade propagandan påstår ofta att de europeiska folken måste vända sig bort från Tyskland för att därmed påskynda krigets slut. De med Tyskland allierade staterna skola påverkas, så att deras korrekta förhållande till Tyskland störes. De allierade uppmana oss i radio att förstöra våra fabriker, gå i strejk, störa trafiken och ställa en partisanrörelse på benen. Detta kräva de också av oss slovakier och tro att vi i den judiska segerns intresse också skulle göra det.

Men vi känna redan deras krav alltför väl. De ha redan upphetsat italienerna att lösgöra sig från tyskarna och att genom en neutralitet bidra till en allierad seger. I Italien fanns det också förrädare som blint trodde att de härigenom kunde rädda sitt land från ödeläggelse - förräderiet nådde sin höjdpunkt med den statliga omstörtningen, men anglosaxarna stannade kvar i landet och i Italien började ett av Europas största blodbad.

Vi veta också vad en pseudoneutralitet skulle betyda för oss. Därför fastna vi inte heller för fröstelsen från hetsarna, vilka för en judisk-demokratisk seger vilja ljuta oskyldigt slovakiskt blod. Slovakien sluter sig endast ännu mer ostentativt till det nya Europas folk. Ett oärligt spel brukar i politiken alltid ha ett olyckligt slut och ett dylikt väntar också anglosaxarna för deras gemena spel med de små europeiska folken."

+ + +

- 3 -

i Kairo i all sin rådlöshet måste konstatera för några dagar sedan. Man kunde ha räknat med att de allierade vid invasionen på kontinenten skulle ha gått till verket med något större eftertanke, men hur bedrägliga dylika förväntningar emellertid äro framgår tydligt av exemplet Italien, där den anglo-amerikanska militärförvaltningen haft nära nog ett år på sig för att visa sin förmåga. Att Syditalien utgör ett experiment (test case) är också anglo-amerikanernas åsikt.

Men vad är resultatet av detta "test case"? Hur står det till med de stora livsmedelleveranserna som skulle följa i de allierade truppers spår? Bröd vore dock det allra minsta, tycker man, som anglosaxarna i tillräckliga mängder borde leverera till de av dem besatta områdena. Men i detta avseende måste DAILY TELEGRAPH lura sina engelska och kanske ännu mera sina utländska läsare. Bland den italienska befolkningen råder för närvarande obeskrivliga förhållanden, heter det i denna artikel, under ockupationens första tio månader kunde befolkningen endast erhålla 140 gram bröd om dagen. Detta är inte så långt när hälften av den tyska normalförbrukarens ranson. Det är därför inte underligt att den engelska tidningen måste vedga att prisuppskjörningen undandrar sig all kontroll och att svarta börshandeln blomstrar som på intet annat ställe i världen.

Ännu kraftigare kommer den anglo-amerikanska misskötseln i de besatta områdena i Italien till uttryck i den engelska tidskriften TRIBUNE. Enligt denna tidning köpa inte bara italienarna, utan också de brittiska och de amerikanska officevarna hämningslöst på svarta börsen, därför att det är omöjligt att på annat sätt skaffa sig något. Å andra sidan ha tyskarna lyckats med problemet att väl och tillräckligt försörja den italienska befolkningen ända ut i de minsta byarna.

Denna oförmåga till en kraftig hjälp, som hittills framträtt i den anglo-amerikanska förvaltningen, har tydligen föranlett den engelska propandaledningen till en större försiktighet i sina löften. Men har sålunda lagt märke till att den norska emigrantradion i London på norska meddelat landsmännen i Norge att Europas livsmedelssituation i händelse av en allierad seger kommer att bli ytterst kritisk. De största svårigheterna komma att bli försörjningen av den inhemska befolkningen i de områden som varit krigsskådeplats, exempelvis i Italien och Frankrike. Dylika dystra förutsägelser kontrastera synnerligen bjärt mot alla tidigare löften.

Det är lätt att i London och New York sätta igång en omfattande demokratisk apparat som skall organisera livsmedelsförsörjningen i de områden som skola befrias. Men denna apparat står emellertid inför den lösbara uppgiften att fördela något som man inte äger. Ty de allierade gå själva emot en kännbar trist på spannmål.

+ + +

CASSINOKLOSTRET FÖRSTÖRDES PÅ ORDER FRÅN

HÖGSTA ORT.

EN SOM VAR MED TÄR BLADET FRÅN MUNNEN.

Från en person som själv var med på amerikanskt håll när det gamla ärevärdiga Cassinoklostret lades i grus och aska av amerikanska bomber, föreligger nu ett uttalande som är minst sagt tillintetgörande för de allierade.

- 4 -